

Сутність методу відтермінування податкового платежу полягає у перенесенні моменту виникнення зобов'язань з податків, єдиного соціального внеску та ін. платежів перед державою на наступний період, що в свою чергу зберігає обігові кошти підприємства.

Сутність методу використання територій пільгового оподаткування полягає у тому, щоб зареєструвати об'єкт оподаткування у так званій "податковій гавані", де режими оподаткування досить м'які.

Сутність методу використання нормативних положень облікової політики полягає в тому, щоб в наказі про облікову політику підприємства передбачити розділ, в якому буде описано порядок ведення податкового обліку суб'єкта господарювання, або навіть окремо затвердити по підприємству положення про облік податкових та ін. обов'язкових платежів та внесків підприємства. В цьому розділі (або відповідно в положенні про податковий облік на підприємстві) варто розглянути різні підходи до оптимізації та мінімізації податкових та ін. платежів в бюджет за допомогою різних бухгалтерських механізмів, які впливають на визначення зобов'язань перед державою.

Узагальнення методів податкового планування суб'єкта господарювання наведено в табл.

1. Иванов Ю. Б. *Налоговое планирование: принципы, методы, инструментарий: Монография.* / Ю. Б. Иванов, В. В. Карпова, Л. Н. Карпов. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2006. – 272с.; 2. Соловев И.Н. *Как избежать ошибок при налоговом планировании. Налоговые санкции.* / И.Н. Соловев - М. "Налоговый вестник", 2002. - 208 с.; 3. Джаарбеков С.М. *Методы и схемы оптимизации налогообложения.* / С.М. Джаарбеков – М.: МЦФЭР, 2005. – 814 с.; 4. Єлісєєв А.В. *Податкове планування.* / А.В. Єлісєєв, М.П. Підлужний. – Дніпропетровськ: ВКК "Баланс-клуб", 2008. – 208с.

Р.В.Фещур, Т.В. Лебідь, В.Ю.Самуляк
Національний університет "Львівська політехніка"

ДОСЛІДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

© Фещур Р.В., Лебідь Т.В., Самуляк В.Ю., 2011

Світовий досвід показує, що вихід з економічної кризи неможливий без активізації інноваційної діяльності підприємств. Інноваційний потенціал розвитку, який тісно пов'язаний з наукою та організаційним впровадженням – є запорукою високого рівня конкурентоспроможності та сталого розвитку. Відповідно, наука, освіта та інновації, які об'єднані у систему проектним менеджментом сьогодні являються визначальними сферами розвитку суспільства та держави. Більшість всесвітньовідомих підприємств свій економічний та виробничо-технологічний потенціал розвитку пов'язують із здобутками науки та активними інноваційними процесами. Окрім того, інновації як фактор є не лише стимулятором розвитку підприємств, а і засобом утримання лідируючих позицій на ринку та джерелом отримання високих прибутків.

Вагомий внесок у дослідження питань, пов'язаних з інноваційною діяльністю підприємств та дослідження проблем розвитку підприємств зробили такі вітчизняні та зарубіжні науковці, як І.Алексєєв, Є.Баляснікова, В.Геєць, Н.Гончарова, С.Льєнкова, Н.Краснокутська, В. Козик, О.Кузьмін, О.Лапко, Є.Ляпін, І.Макаренко, Б.Патон, С.Покропивний, Й.Петрович, П.Перерва, А.Савченко, А.Старостіна, М.Чумаченко, Н.Чухрай, Й.Шумпетер, А.Яковлев та інші. Незважаючи на значні напрацювання у цій сфері, не існує однозначних методичних підходів щодо формування структури та складу показників, які пропонуються в межах відповідних системних груп, не завжди зрозумілі цілі та умови застосування певних систем показників тощо. Виникає необхідність

формування методичних положень щодо побудова системи показників аналізування та оцінювання рівня розвитку підприємств, зокрема, оцінювання на засадах врахування потенціалу підприємства (моментна оцінка) та показників динаміки розвитку.

Враховуючи актуальність теми дослідження, метою роботи є визначення та оцінювання рівня інноваційного потенціалу розвитку промислових підприємств.

Рівень потенціалу (r) є моментною (у певний момент часу) оцінкою можливості досягнення встановленої мети за існуючих ресурсних обмежень у мінливому зовнішньому середовищі.

Значення показників результативності виробничо-господарської діяльності підприємства до певної міри можна тлумачити як оцінки рівня реалізації його потенціалу. Показники, які слугують індикаторами економічної результативності функціонування підприємства, достатньо повно описані у наукових джерелах [1; 2].

На наш погляд кількість показників у системі аналізування та оцінювання потенціалу розвитку повинно бути мінімальним, що забезпечить наочність тлумачення їх числових значень та зручність оперування. До числа найбільш уживаних показників результативності діяльності підприємства відносять обсяг валового доходу, що обумовлюється як інформаційною доступністю цього показника, значення якого наводиться у стандартній статистичній звітності підприємства, так і його економічним змістом – поєднанням кількісного і якісного показників. Зміна валового доходу у часі характеризує розвиток підприємства, на який впливають різноманітні фактори – як основні, так і випадкові. З метою надання цьому показнику більшої стійкості та усунення впливу цінового чинника пропонуємо розглядати у якості характеристики розвитку підприємства середній темп приросту валового доходу за останні п'ять років. Таку довжину часового проміжку у ряді наукових джерел вважають найбільш обґрунтованою [1; 3].

Проведений кластерний аналіз за показником “коефіцієнт варіації” (V) темпу зміни валового доходу дозволив сформувати дві групи однорідних підприємств. До першої групи ($V < 0,4$) належать: ВАТ “Дрогобицький долотний завод”; ВАТ “Львівський локомотиворемонтний завод”; ВАТ “Івано-Франківський локомотиворемонтний завод”; ВАТ “Мукачівприлад”; ВАТ “Львівський завод фрезерних верстатів”; ВАТ “Львівський інструментальний завод”; ВАТ “Тернопільський радіозавод “Оріон”. До другої ($V \geq 0,4$) – ЗАТ “Львівський ізоляторний завод”; ВАТ “Стрий авто”; ВАТ “Львівський мотозавод”; ВАТ “Стрийський завод ковальсько-пресового обладнання”; ВАТ “Дрогобицький завод автомобільних кранів”.

Вимірником рівня потенціалу розвитку слугує показник фондovіддачі як синтезуючий результуючий показник, який відображає як фінансовий результат діяльності – валовий дохід, так і, дотично, інноваційну складову – вартість основного капіталу.

Шкала оцінювання рівня потенціалу підприємств (r)

Кількісні межі зміни	Якісні оцінки потенціалу
≥ 1	Високий
$[0,5;1)$	Відповідний
$< 0,5$	Обмежений

Для оцінки потенціалу i -го підприємства скористаємось такою формулою:

$$r_i = \frac{f_i^*}{\bar{f}}, \quad (1)$$

де $f_i^* = \max_t \{f_{it}\}$ – максимальне значення фондovіддачі для i -го підприємства за період дослідження t ; $\bar{f}$ – середнє значення фондovіддачі для групи підприємств:

$$\bar{f} = \frac{\sum_{i=1}^n Q_i^*}{\sum_{i=1}^n K_i^*}, \quad (2)$$

де $Q_i^* = \max_t \{Q_{it}\}$ – максимальне значення обсягу валового доходу для i -го підприємства за період дослідження t ; $K_i^* = K_i(Q_i^*)$ – вартість основних засобів i -го підприємства, за період у якому досягається максимальне значення обсягу валового доходу.

В результаті проведених досліджень встановлено, що високий потенціал інноваційного розвитку мають підприємства які увійшли до першої групи, зокрема: ВАТ “Львівський локомотиворемонтний завод”, ВАТ “Івано-Франківський локомотиворемонтний завод” та ВАТ “Львівський інструментальний завод”.

Результати дослідження підтвердили доцільність оцінювання інноваційного потенціалу розвитку промислових підприємств на підставі значень двох індикаторів розвитку – середнього річного темпу приросту валового доходу і рівня потенціалу розвитку підприємства. Використання цих показників забезпечує повноту, об’єктивність, обґрунтованість і наочність оцінки розвитку підприємств. Крім цього існує можливість встановлення тенденції розвитку підприємства у часі. Розроблений підхід до оцінювання рівня розвитку підприємств відзначається обґрунтованістю і доступністю. Подальші дослідження можуть охоплювати методи встановлення інтегральної кількісної оцінки розвитку промислових підприємств.

1. Тимошук М.Р. Планування соціально-економічного розвитку підприємств: [монографія] / М.Р. Тимошук, О.С. Кузьмін, Р.В. Фещур, Р.В. Шуляр, Н.Ю. Подольчак, І.Б. Олексів. – К.: УБС НБУ, 2007. – 449 с. 2. Самуляк В.Ю. Система факторних оцінок рівня розвитку підприємств / В.Ю. Самуляк // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: Вісник НУ “Львівська політехніка” – Л.: Видавництво НУ “Львівська політехніка”, 2009. – №657. – С.83-94. 3. Самуляк В.Ю. Оцінювання рівня розвитку підприємств / В.Ю. Самуляк, Р.В. Фещур // Логістика: Вісник НУ “Львівська політехніка” – Л.: Видавництво НУ “Львівська політехніка”, 2008. – №633. – С.627-636.

Н.В. Фігун

Національний університет “Львівська політехніка”

ЗАМІННІ ТА ЗАПАСНІ ЧАСТИНИ ДО ПРОДУКЦІЇ АВТОМОБІЛЕБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ПРОБЛЕМИ ДЕФІНІЦІЙ

© Фігун Н.В., 2011

Для кожної країни автомобілебудівна промисловість є однією із ключових, від її успішного функціонування у значній мірі залежить добробут населення. У зв’язку з технологічною складністю автомобілів, наявністю великої кількості комплектуючих частин, їхньої різноманітності як зі сторони функціональних властивостей, так і з боку матеріалів і методів виготовлення, автомобілебудівна промисловість тісно пов’язана і здійснює значний вплив на велику кількість суміжних галузей. Так, згідно даних АСЕА станом на 2007 рік тільки у Німеччині автомобільна галузь налічувала близько 834 тисячі працівників, при цьому, у середньому, кожен працівник даної галузі створює як мінімум 5 робочих місць у суміжних галузях. За роки становлення сучасної економіки, формування законодавчої бази, відновлення української ділової мови намітились тенденції до запозичення великої кількості слів іншомовного походження, іноземних термінів, некоректного перекладу літератури фахового спрямування та застосування результатів перекладу без аналізу та адаптації до мовних особливостей української мови. Наведені тенденції особливо